

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

XLV. An facto Diuortio ob fornicationem fiat & Vinculi solutio?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

Vnde ait 1. Tim. 2. *Saluabitur per filiorum generationem*, id est, in hac, vt medio; non vt per causam. Proinde monet 1. Thes. 4. *Sciat vnusquisque Vas suum possidere in sanctificatione*. Et sic, 1. Tim. 2. *Vnusquisque Domum suam habet ex Deo*. Nam tale Honorabile coniugiū est quasi Domus Dei.

Iam sic qui que statuat: Paulus promulgauit Matrimonium vt verum Sacramentum, signum externum gratiæ internæ: ergo accepit à me Christo Institutum cum certitudine infallibili gratiæ conferendæ. Nam cum *Gratiam & gloriam dei Dominus* solus: Paulus dare, vel instituere vt daretur nequirit citra Sacrilegā temeritatem. Quod autem Institutio specialiter scripta non sit, sicut plurium Sacramentorum etiam aliorum; causa est, quia iussi, *Prædicate Euangeliū* non, *Scribite*, Sicq; prædicatū est.

QVÆSTIO XLIV.

Polygamia an Christianis sit licita?

LXV. ANTICHRISTIANISMVS.

KEMNITVS affingit Nobis, quod, vt Montani, prohibeamus polygamiam successiuam, seu nuptias secundas, terras &c.

LVTHERVS diserte docet polygamiam plurium simul vxorum, vt licitam, relinqui cuique liberam: exemplo patriarcharum.

CHRISTVS. I. Colūba mea Sponsa Ecclesia semper sensit & docuit iuxta illud, 1. Cor. 7. *Si dormierit vir eius, cui vult, nubat tantum in Domino*: quotuscunque vir ille fuerit. Quin optima cohortatio Apostoli est, 1. Tim. 5. *Viduas iuniores volo nubere, secundū, tertium, &c.*

II. Polygamiam plurium simul vxorum ego abrogauī; & Mat. 19. matrimonium reuocaui ad primam Institutionē. Percuntatibus, an liceat dare libellum repudij, negaui, Instantibus, Moysen

permisisse, dixi: *Ad dardite in cordis vestri permisit: Ab initio autem non eras sic*. Monogamiam verò vnus cum vna institutam abs Deo, istis ostendi.

1. *Masculum & feminam feci eos: Adhaerebit vxori sue: Erunt duo, non tres, &c. in carne vna.*

2. *Itaque iam non sunt duo, sed vna caro:* at in pluralitate vxorum essent multæ carnes; quæ diuisio est, non vnio.

3. Et Si vni plures esse voluissēmus, ei adiutoria, non adiutorium, fecissemus initio.

4. Ego ipse, Mat. 5. & 19. Mar. 10. Luc. 16. declarauī eum, qui dimissa vxore aliam duxerit, in cæcharis eò sc. quod prior licitè dimitti nequibat: Est, fiat coram hominibus; non tamen corā Deo. Quod si dimissa sit adhuc vxor; magis illa quæ nunquam dimissa fuit.

5. Prouidē Paulus semper de vxore loquitur in singulari 1. Cor. 7. *Vnusquisque vxorem suam habeat. Et, Alligatus es vxori: Noli querere solutionem.* Clarè Ro. 3. *Viuentē viro, vocabitur adultera, si fuerit cum altero viro.* 1. Cor. 7. *Is, qui Matrimoniū iuncti sunt, præcipio non ego, sed Dominus, vxorem à viro non discedere: quod si discesserit, manere innuptam; aut viro suo reconciliari.* Quare vnus vni, vnaq; vni inhæreat.

QVÆSTIO XLV.

An factō Diuortio ob fornicationem fiat & Vinculi solutio?

LXVI. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERANI & CALVINIANI solutionem & thori & Vinculi ob fornicationē, aut infidelitatem fieri:

LVTHERANI quidam ob alias etiam culpas quascunq; solui volūt. Vide *Luthero-c. p. 3. q. 113.*

CHRISTVS. I. Ego sic statuo, Mat. 5.

N

Omnia

Omnis, qui dimiserit uxorem suam; (quod non licet; excepta fornicationis causa) facit eam mœchari, ob permanens Vinculum, si dimissa ducatur ab alio; quod nefas. Nā & qui dimissam duxerit, mœchatur ob idem dimissę vinculum perstans. Ni ita foret, fornicarię dimissa liceret nubere ob solutum cum thoro vinculum; foretque melior conditio reæ, quam in fontis.

2. Disertè Mar. 10. *Quicumque dimiserit uxorem suam, & aliam duxerit, adulterium committit super eam. Et, si uxor dimiserit virum suum, & alteri nupserit, mœchatur.* Sic & Lu. 16. Itaq; manet vinculum. Ac licet exceptio Matthæi, nisi in causa forn. apud Marcum & Lucam subaudiri possit; non tamè necessario debet. Quia alioquin hi non scripsissent absolutè verum. Et Marcus Romæ anno 45. non scripsit, vt Matt. scripto anno 41. aliquid adderet; sed vt memoriale Petrinæ prædicationis daret Romanis: teste Ire. Euse. Hier. Et Lucas scripsit gētibus, quæ Paulus prædicarat; ad quos Mat & Mar. Euangelia non peruenierant; sed pseudo Matthæus ingerebatur. Neque ambigendum ait Sanctus Augustin. de eo, quod Euangelistæ dicunt; sed de eo, quod non dicunt: Non dicunt autem, Non omnis, qui dimittit uxorem, & aliam ducit, mœchatur: Sed qui dimittit iniuste, mœchatur, id est, facit mœchari; & qui dimittit iuste: ob forn. & aliam ducit, mœchatur: Et qui dimissam iuste, vel iniuste ducit, mœchatur. Hæc Euangelistarū cōcordia est.

3. Concordat & Paulus, Rom. 7. *Mulier viuente viro alligata est Legi: igitur viuente viro vsabitur adultera, si fuerit cum alio viro.* Sic & 1. Cor. 7. *Hæc verba,* ait Aug. 1. 2. de adu. t. c. 4. *toties inculcata, sunt*

vera, vna, fina, plana, vt neutri, seu fontis, seu in fontis, ad alias transire liceat nuptias, altero viuente compare dimisso.

SUMMA BREVIS. I. Solubile est Matrimonium Infidelium, quoad vinculum etiam; si alter fideli cohabitare nolit sine Creatoris iniuria. 1. Cor. 7. *Si infidelis discesserit, discedat.* Neque id homo separatur, Sed Deus; cuius interpres Apollolus. Cui Infideles dicuntur non baptizati: in quibus matr. non est Sacramentum, sed contractus solum ciuilib; ideoque hominibus solubilis. Ego verò Mat. 19. *Qui dimiserit uxorem. &c.* de Fide loquor matrimonio: Distinguit Apollolus, 1. Cor. 7. Fidelibus, *Præcipio non ego, sed Dominus. &c.* Deinde ceteris, scilicet infidelibus, *ego dico, Si. &c.*

II. Matrimonium Consummatum Fidelium solui potest; sed quoad thorum, seu cohabitationem tantum; non quoad Vinculum.

1. CAUSA, Consensus mutuus, ob altiore Statum acquirendum Religionis. Matth. 19. *Omnis, qui reliquerit patrem aut matrem aut uxorem. &c.*

2. CAUSA, Sine consensu, ob Crimen vel adulterij, Mat. 5. *Ve i hæresis Tit. 3. Hæreticum hominem post vnā & alteram correctionem deuota. Vniuersis Luc. 14. Si quis venit ad me, & non odit patrem & matrem, & uxorem. &c.*

3. CAUSA, Peccati periculum: Mat. 18. *Si oculus tuus scandalizat te, proice ab eo.* & Hieron. In casu adulterij & coniugii par ius vtrique, 1. Cor. 7. *Præcipio non ego, sed Dominus, uxorem à viro non discedere; & vir uxorem non dimittat, sc. ob iniustā causā: Quod si discesserit. &c.* ob iniustā causam; manet in nuptiam. Non tamen discedat

cedant, si adulterium fuerit coactum: Si adulter vterque sit: Si post adulterium se in s. uerit. Si alter alteri fuerit autor.

QVÆSTIO XLVI.

Num quæ sint Impedimenta matrim. Dirimentia?

LXVII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI Sponsalia dirimunt post ea contractum cum alio matrimonium: Nec votum factum impedit contrahendum; nec dirimit contractum matrimonium.

CHRISTVS. Vouere liberum est, ac licitum; at votum factum seruatum est necessarium: Eccl. 5. Deut. 23. *Si quid uouisti Deo, ne moreris reddere:* Reddi autem Deo nequit votum castitatis cum matrimoniali debito; estque, quam hoc, sanctius magisque debitum. Quocirca id dirimit subsecutum matrimonium. Nam, Luc. 9. *Nemo mitens manum ad aratrum Continentiæ uotiuæ, & respiciens retrò ad matrimonium, aptus est regno Di.* Quales eæ, de quibus, 1. Tim. 5. *Cum luxuriat & fuerit in Christo, nubere uolunt, habentes damnationem; quia primam Fidem irritam faciunt.* Vide supra p. 2. q. 46. Et in *Luthero-c. p. 2. q. 60. & p. 3. q. 116.*

LXVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERVS: Male statuitur impedimentum dirimens esse Adulterium; homicidium, auudue crimen; contra exem. illam Danidis.

CHRISTVS. Dirimit crimen; Si uerbi gratia adulter adulteræ uirum occiderit; Aur cum ea contrahat de futuro, Seu presenti: Vt iuste mea statuit potest. Dauidis tamen cum Bethzabæa coniugium ratum fuit: tum quod nulla tunc lex prohiberet Ecclesiæ; tunc quod adultera non consensisset in homicidium.

LXIX. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERVS. Nulla infidelitas, etiam non baptizati, impedit. aut dirimit matrimonium.

CHRISTVS. At, Deut. 7. Deus lege Iudiciali quidem; sed etiam Morali, ideoque omnibus communi iustis, sancit, ne cum infidelibus contrahatur: *Quia seducet filium tuum, ne sequatur me; sed magis seruiat dys alienis:* Quæ causa moralis est. Item repetitur 3. Reg. 11. *Quia certissime auertent corda uestra, ut sequamini Deos alienos*

2. Præceptum est, 1. Cor. 7. *Cui uult nubat; tantum in Domino.* In quo S. interpretes rectè docent, vetari connubia fidelium cum infidelibus; queis pars nulla in Domino.

3. Simile istud: 2. Cor. 6. *Nolite iugum coniugale ducere cum infidelibus.* Hoc ueritum; at non irritum reddit.

II. Matrim. fidelis cum non baptizato est irritum; Non iure diuino, naturali, uel Ecclesiæ; Sed more Christiano laudabiliter obseruato: contra quam Patriarchæ, & Iudæi uisitarunt. Iam enim Matrimonium cum sit Sacramentum, incapaci non communicari: capacem uerò reddit baptismus.

F I N I S.

ANTICHRISTI MYSTERIOMACHI LVTHE-
RO-CALVINIANI.

DEO, Deiparæ, Diuisque Laus & Gloria Amen.

N 2

COP.